

## SPIS TREŚCI

|                                                                                        |     |
|----------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Wstęp .....                                                                            | 7   |
| 1. Granice i rozwój obszarów przygranicznych.....                                      | 15  |
| 1.1. Koncepcje granic .....                                                            | 16  |
| 1.1.1. Granice państw .....                                                            | 16  |
| 1.1.2. Funkcje granic .....                                                            | 18  |
| 1.1.3. Fluktuacja charakteru granicy .....                                             | 20  |
| 1.2. Specyfika rozwoju obszarów przygranicznych .....                                  | 23  |
| 1.3. Koncepcje integracji transgranicznej .....                                        | 27  |
| 2. Turystyka. Rozwój i funkcjonowanie .....                                            | 31  |
| 2.1. Turystyka jako system .....                                                       | 31  |
| 2.2. Rozwój turystyki jako efekt przestrzennych interakcji .....                       | 34  |
| 2.3. Próby definiowania turystyki – problemy metodologiczne .....                      | 39  |
| 2.4. Wpływ turystów i turystyki na kształtowanie się przestrzeni .....                 | 47  |
| 3. Turystyka na obszarach przygranicznych .....                                        | 57  |
| 3.1. Znaczenie granic dla rozwoju turystyki .....                                      | 61  |
| 3.1.1. Granice jako bariery dla rozwoju turystyki.....                                 | 62  |
| 3.1.2. Granice jako destynacje turystyczne .....                                       | 63  |
| 3.1.3. Granica modyfikująca przestrzeń .....                                           | 64  |
| 3.1.4. Integracja przestrzeni turystycznej.....                                        | 65  |
| 3.2. Mobilność ludzi a rodzaje turystyki w układzie przekraczania granicy .....        | 66  |
| 3.2.1. Mobilność ludzi .....                                                           | 67  |
| 3.2.2. Turystyka przygraniczna i turystyka transgraniczna.....                         | 70  |
| 3.3. Przestrzeń turystyczna a granice .....                                            | 73  |
| 3.4. Rodzaje turystyki funkcjonujące na obszarach sąsiadujących z granicami .....      | 77  |
| 3.5. Zróżnicowanie rozwoju przestrzeni turystycznej na obszarach przygranicznych ..... | 82  |
| 3.5.1. Typologia obszarów turystycznych sąsiadujących z granicami państw.....          | 82  |
| 3.5.2. Rozwój turystyki na obszarach przygranicznych.....                              | 84  |
| 4. Uwarunkowania rozwoju turystyki na obszarach przygranicznych Polski .....           | 87  |
| 4.1. Specyfika funkcjonowania turystyki na obszarach przygranicznych w Polsce .....    | 87  |
| 4.2. Fluktuacja charakteru granic Polski .....                                         | 93  |
| 4.3. Specyfika uwarunkowań rozwoju turystyki na obszarach przygranicznych Polski ..... | 99  |
| 4.3.1. Uwarunkowania ogólne .....                                                      | 100 |
| 4.3.2. Potencjał endogeniczny a rozwój turystyki .....                                 | 103 |
| 4.3.3. Rozwój turystyki w świetle koncepcji zależności od ścieżki rozwoju.....         | 106 |
| 4.3.4. Ceny jako element regulujący wymianę .....                                      | 110 |

|                                                                                                                                      |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 5. Ruch turystyczny na obszarach przygranicznych Polski .....                                                                        | 115 |
| 5.1. Wielkość i struktura ruchu turystycznego .....                                                                                  | 115 |
| 5.2. Mobilność transgraniczna i jej znaczenie dla stref przygranicznych.....                                                         | 127 |
| 5.2.1. Przyjazdy cudzoziemców do Polski.....                                                                                         | 129 |
| 5.2.2. Wyjazdy Polaków za granicę .....                                                                                              | 134 |
| 5.3. Bilans ruchu granicznego i znaczenie strefy przygranicznej.....                                                                 | 138 |
| 6. Przestrzenne zróżnicowanie funkcjonowania turystyki na obszarach przygranicznych Polski .....                                     | 143 |
| 6.1. Główne obszary turystyczne .....                                                                                                | 143 |
| 6.2. Typy przygranicznej przestrzeni turystycznej w Polsce .....                                                                     | 147 |
| 6.2.1. Brak przestrzeni o funkcjach turystycznych .....                                                                              | 147 |
| 6.2.2. Strefy tranzytu .....                                                                                                         | 148 |
| 6.2.3. Obszary cenne przyrodniczo .....                                                                                              | 151 |
| 6.2.4. Transgraniczne ośrodki połączone .....                                                                                        | 158 |
| 6.2.5. Miasta graniczne .....                                                                                                        | 160 |
| 6.3. Kierunki rozwoju przestrzeni turystycznej .....                                                                                 | 162 |
| 6.3.1. Powstawanie i przekształcenia funkcji turystycznej .....                                                                      | 162 |
| 6.3.2. Powstawanie nowej przestrzeni turystycznej .....                                                                              | 165 |
| 6.3.3. (Powiększenie) rozprzestrzenianie się przestrzeni turystycznej .....                                                          | 170 |
| 6.3.4. Przemiany przestrzeni turystycznej w bezpośrednim sąsiedztwie granicy. Atrakcje turystyczne oparte na istnieniu granicy ..... | 175 |
| 6.3.5. Proces transgranicznej integracji przestrzeni turystycznej.....                                                               | 178 |
| 6.4. Charakter przestrzennego rozwoju turystyki .....                                                                                | 190 |
| 6.4.1. Rozwój przestrzeni turystycznej na obszarach przygranicznych, w świetle hipotezy mozaiki .....                                | 191 |
| 6.4.2. Elementy teorii samoorganizacji i powstawania nowych struktur dyssypatywnych .....                                            | 195 |
| 6.4.3. Konkurencyjność i współpraca regionów (leżących po obydwu stronach granicy) .....                                             | 196 |
| 6.4.4. Bariery i trudności w rozprzestrzenianiu się zagospodarowania turystycznego.....                                              | 198 |
| 6.4.5. Utrata i odnawianie przewagi konkurencyjnej w wyniku wzrostu znaczenia innowacji .....                                        | 202 |
| 7. Rozwój i funkcjonowanie turystyki na obszarach przygranicznych Polski – Podsumowanie .....                                        | 205 |
| 7.1. Turystyka i granice .....                                                                                                       | 205 |
| 7.2. Specyfika funkcjonowania turystyki na obszarach przygranicznych Polski ..                                                       | 209 |
| 7.3. Weryfikacja hipotez .....                                                                                                       | 216 |
| 7.3.1. Hipotezy zweryfikowane w pracy .....                                                                                          | 216 |
| 7.3.2. Nowe hipotezy – częściowo zweryfikowane .....                                                                                 | 221 |
| 7.3.3. Wnioski końcowe .....                                                                                                         | 221 |
| Literatura .....                                                                                                                     | 223 |
| Tourism in the border-adjacent areas of Poland – Summary .....                                                                       | 246 |